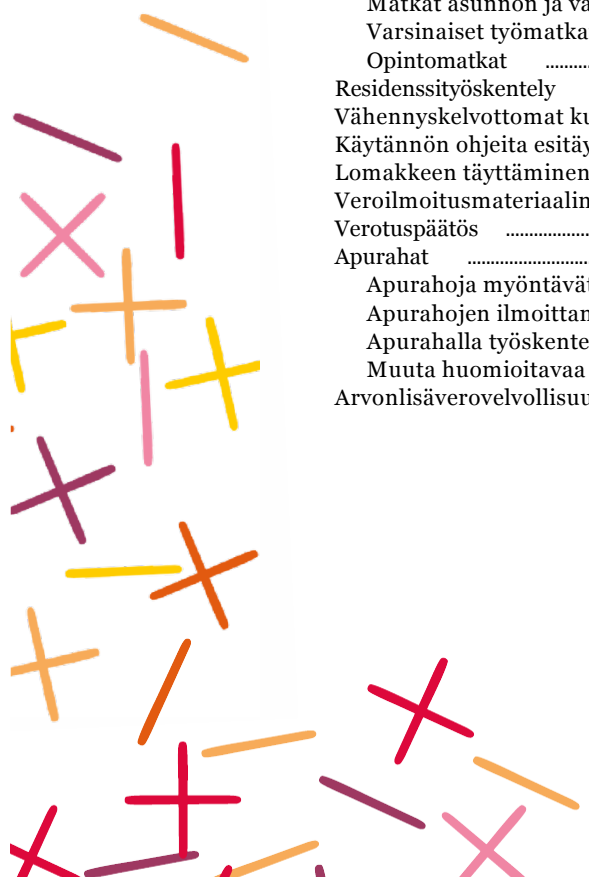

Ammattitaiteilijan verotusohjeita päivitetty tammikuussa 2019

Sisältö

Aluksi	1
Taiteilijan verotus TVL:n nojalla	1
Esitötetty veroilmoitus	2
Esitötetyn veroilmoituksen palautuspäivä	2
Taiteellisen toiminnan tulot	3
Taiteellisen toiminnan menot	3
Yleisimmät vähennettävät kulut	3
Työhuonevähennys	3
Kotisivun kulut	4
Mainoskulut	4
Jäsenmaksut	4
Puhelin- ja teleliikennekulut.....	4
Toimiston ja työn organisoinnin muut kulut	5
Teosmateriaalit	5
Taiteilijatarvikkeet	5
Työvälineet	5
Kehystys- ja valukulut	5
Teoskuljetuskulut	5
Näyttelykulut	6
Galleriaprovisiot	6
Yrittäjäeläkevakuutus- (YEL ja MYEL).....	6
Muut taiteelliseen työhön liittyvät vakuutus- kulut	6
Teosdokumentaatiokulut	6
Ammattikirjallisuus	6
Näyttely- ja museokäynnit	6
Työvaatteet	6
Työmatkakulut	7
Matkat asunnon ja varsinaisen työpaikan välillä	7
Varsinaiset työmatkat	7
Opintomatkat	7
Residenssityöskentely	8
Vähennyskelvottomat kulut (elantokulut)	8
Käytännön ohjeita esitötetyn veroilmoituksen täyttöön	8
Lomakkeen täyttäminen tai oma lisäselvitys	9
Veroilmoitusmateriaalin säilyttäminen	9
Verotuspäätös	9
Apurahat	9
Apurahoja myöntävät tahot ja apurahan veronalaisuus	10
Apurahojen ilmoittaminen	11
Apurahalla työskentelyä koskeva työeläkevakuuttaminen	11
Muuta huomioitavaa	11
Arvonlisäverovelvollisuudesta	12

Aluksi

Ammattitaiteilijaa verotetaan joko tuloverolain (TVL) tai elinkeinoverolain (EVL) mukaan. Nämä vero-ohjeet on suunnattu ensisijaisesti taiteilijoille, joita verotetaan TVL:n nojalla.

Mikäli henkilö saa pääasiallisen toimeentulonsa taideteosten myynnistä, kuuluu hän useimmiten EVL:n piiriin. Pääasiallisen toimeentulonsa teosmyynnillä saavan taiteilijan kannattaa hankkia itselleen asianmukainen kirjanpito palvelu tilitoimistosta. Tällaisessa tapauksessa taiteellinen toiminta rinnastuu yritystoimintaan, ja esim. kirjanpito palveluista maksettavat korvaukset kuuluvat pääsääntöisesti verovähennysoikeuden piiriin. Oikeaoppisen kirjanpidon tekeminen on luonteeltaan sellaista, että harvalla taiteilijalla itsellään on siihen tarvittavaa asiantuntemusta. Lisäksi ulkopuolisen kirjanpito palvelun hankkiminen säästää omaa aikaa varsinaiseen taiteelliseen toimintaan. Myös verosuunnittelun kannalta tilitoimiston käyttö on suositeltavaa.

Tässä kerrottuja verotusperiaatteita voidaan kuitenkin pitkälti soveltaa myös EVL:n nojalla verotettavien taiteilijoiden verotuksessa. EVL:n nojalla verotettava jättää toiminnastaan lomakkeen 5. Tämän lomakkeen yksityiskohtaiset täyttöohjeet löytyvät verottajan internet-sivuilta¹. Ohjeet postitetaan verottajan toimesta suoraan kotiin lomakkeen 5 yhteydessä (Liikkeen- tai ammatinharjoittajan verotus – Veroilmoituksen täyttöohjeet).

Taiteilijan verotus TVL:n nojalla

Mikäli henkilöllä on teosmyynnin tulojen ohella joku palkkatyö (esim. taiteen alan opetustyö tai muu palkkatyö), verotetaan häntä yleensä TVL:n nojalla. Suuri osa taiteilijoista saa vain osan ansioistaan teosmyynnistä, kun taas varsinainen perustoimeentulo kertyy taiteen alalla (tai muualla) tapahtuvasta palkkatyöstä.

TVL:n nojalla verotettava taiteilija selvittää taiteellisen toiminnan tulot ja menot keväisin ns. esitäytetyn veroilmoituksen yhteydessä. Tällöin taiteen tulot ja menot ilmoitetaan joko Omavero-palvelussa, käyttämällä verottajan lomakkeita 10 ("Apurahat") ja 11 ("Tulonhankkimistoiminta") tai vaihtoehtoisesti erillisellä lisäselvityksellä.

Tulojen ja menojen ilmoittaminen voi siis tapahtua muutenkin kuin verottajan lomakkeilla. Joskus voi olla tarkoituksenmukaista tehdä taiteellisen toiminnan tuloista ja menoista kokonaan erillinen lisäselvitys, sillä verottajan lomakkeilla on vain rajallinen määrä erilaisia taiteen kuluryhmiä. Todellisuudessa erilaisia vähennyskelpoisia kuluja voi olla erittäin paljon oman taiteellisen työn luonteesta riippuen. Käytännössä Omavero-palvelun tai verottajan lomakkeiden käyttäminen on kuitenkin selkeyden vuoksi suositeltavaa.

Vaikka TVL:n nojalla verotettava henkilö ei ole velvollinen pitämään varsinaista kirjanpitoa, on taiteellisen toiminnan tulot ja menot kyettävä luotettavasti selvittämään verottajalle. *Ammattitaiteilijaa koskee verotuksessa ns. muistiinpanovelvollisuus.* Mikäli henkilö ei pysty antamaan luotettavaa selvitystä tuloista ja menoista, voi verottaja turvautua arvioverotukseen. Tästä syystä taiteilijan tulee aina säilyttää huolellisesti kaikki tositteet tulonhankkimiskuluista sekä omista teosmyynneistä. Muistiinpanovelvollisuus tulee täytettyä pitämällä erillistä

¹ Liikkeen- tai ammatinharjoittajan veroilmoituksen täyttöohjeet, vuosikohtaiset palautuspäivämäärät ja muu verottajan 5-lomaketta koskeva opastus löytyy osoitteesta http://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ ja_ ammatinharjoittaja/Veroilmoitus

muistiinpanokirjaa, johon taiteellisen toiminnan tulo- ja kulutapahtumat merkataan ylös aikajärjestyksessä.

Mikäli taiteilija on teosmyynneistään arvonlisäverovelvollinen, tulee muistiinpanoista ja niihin liitetyistä tositteista ilmetä arvonlisäveron määrät ja perusteet. On syytä huomata, että myös TVL:n nojalla verotettava taiteilija voi olla toiminnastaan arvonlisäverovelvollinen (ks. arvonlisäverosta myöhemmin erikseen).

Esitätetty veroilmoitus

Taiteellisen toiminnan tulot ja menot (tulohankkimiskulut) ilmoitetaan verottajalle esitätetyn veroilmoituksen yhteydessä. Esitätettyyn veroilmoitukseen on merkitty jo verottajalla olevat verotiedot, eli lähinnä tiedot henkilön palkkatuloista ja erilaisista lainoista.

Jos esitätetyssä veroilmoituksessa on puutteita tai virheitä, tulee veroilmoitusta korjata ja täydentää käyttämällä verottajan erillisiä lomakkeita. Esimerkiksi, jos esitätetyssä veroilmoituksessa on jo tulohankkimistoimintaan liittyvä työkorvaus, mutta tiedoissa on korjattavaa, tiedot korjataan joko Omaverossa tai lomakkeella 50A. Esitätetyssä veroilmoituksessa merkittyihin tuloihin kohdistuvat kulut ilmoitetaan myös joko Omaverossa tai lomakkeella 50A. Mikäli veroilmoituksessa ei ole korjattavaa, ei ilmoitukselle tarvitse tehdä mitään.

Verottajalla ei ole etukäteistä tietoa taiteellisen toiminnan tuloista, kuten teosmyynneistä. Verottajalla ei myöskään ole tietoja taiteellisen toiminnan menoista. Tällaiset taiteellisesta toiminnasta saadut tulot ja menot, jotka puuttuvat kokonaan esitätetystä veroilmoituksesta, ilmoitetaan verottajalle joko Omavero-palvelussa, palauttamalla lomake 11 tai erillisellä lisäselvityksellä. Siten taiteilijan on aina palautettava selvitys taiteellisen toiminnan tuloista ja menoista.

Esitätetyn veroilmoituksen palautuspäivä

Verovuoden 2018 esitätetyt veroilmoitukset postitetaan henkilöille maaliskuussa 2019 ja ne tulee palauttaa verottajalle tarvittavin lisäselvityksin toukokuussa. Henkilökohtainen palautuspäivä on merkitty esitätettyyn veroilmoitukseen. *Tarkista aina palautuspäivä verolomakkeesta.*

Verohallinnon palvelut muuttuvat yhä enemmän sähköisiksi. Sähköinen veroilmoitus löytyy OmaVero -palvelusta, jossa sitä voi korjata ja täydentää. Veroilmoitus tulee OmaVero -palveluun näkyviin samanaikaisesti kun ilmoitus postitetaan, keväällä 2019. Esitätettyä veroilmoitusta voi täydentää Omavero-palvelussa tai paperisin lomakkein toukokuussa olevaan määräpäivään asti.

Veroilmoitus tulee jättää verkossa tai verotoimistoon viimeistään veroilmoitukseen merkittynä palautuspäivänä. Mikäli veroilmoituksen postittaa, tulee sen olla perillä Verohallinnossa viimeistään ilmoituksen merkittynä palautuspäivänä.

Veroilmoituksen jättämiseen voi hakea lisää aikaa. Lykkäämistä haetaan käyttämällä Verottajan valmista kaavaketta, ”Hakemus veroilmoituksen antamisajan pidentämiseksi”. Hakemus on jätettävä ennen veroilmoituksen määräpäivää. Yleensä lykkäämistä annetaan enintään kahdeksi viikoksi. Veroilmoituksen jättöaikaa voidaan erityisestä syystä edelleen pidentää kirjallisen hakemuksen perusteella. Pidempääkin lisää aikaa tulee anoa ennen veroilmoituksen palautuspäivää.

Taiteellisen toiminnan tulot

Esitetytystä veroilmoituksesta puuttuvat verovuonna saadut taiteellisen toiminnan tulot, kuten tulot teosmyynneistä tai teosvuokrauksesta tulee ilmoittaa Omavero -palvelussa tai 11 -lomakkeella. Verovuosi on kalenterivuosi. Verovuoden tulot ja menot ilmoitetaan siten seuraavan vuoden toukokuussa jätettävällä veroilmoituksella.

Henkilön työsuhteessa saadut palkkatulot on ilmoitettu verottajalle jo työnantajan toimesta, joten niitä ei tule erikseen ilmoittaa, muutoin kuin jos palkkatulon tiedot jostain syystä puuttuvat tai ne ovat virheellisiä esitetyssä veroilmoituksessa. Työkorvaukset, eli muuna kuin palkkana saatu korvaus työstä, tehtävästä tai palvelusta, tulee myös tarkistaa ja ilmoittaa.

Teosten myyntitulot on ilmoitettava veroilmoituksessa sinä verovuonna, kun ne ovat kertyneet, eli sinä vuonna kun taiteilija on saanut myyntihinnan itselleen tai vallintaansa.

Mikäli taiteilijalla ei ole lainkaan teosmyyntituloja, tulee veroilmoitus silti palauttaa, jos taiteellisesta toiminnasta on syntynyt menoja verovuonna. On varsin tyypillistä, että tulot teosmyynneistä ja toisaalta teosten valmistamiseen suoraan liittyvät menot ajoittuvat eri verovuosille.

Taiteellisen toiminnan menot

Taiteellisen toiminnan menot (ns. tulonhankkimiskulut) ilmoitetaan sinä verovuonna, kun ne ovat syntyneet, eli maksettu. Kyse on ns. kassaperiaatteesta. Menot ilmoitetaan joko Omavero -palvelussa tai käyttäen lomaketta 11. Menojen hyväksymisen kannalta on tärkeää, että kaikki menot on eritelty kuluryhmittäin rahamääräisesti ja myös erikseen perusteltu.

Erilaisten tulonhankkimiskulujen selkeillä perusteluilla on olennainen merkitys niiden hyväksymisen kannalta. Kun erilaiset tulonhankkimiskulut on asianmukaisesti perusteltu, voi verottaja arvioida taiteilijan esittämän tulonhankkimiskulun vähennykelpoisuuden. Mikäli tulonhankkimiskuluja ei perustele lainkaan, voi se johtaa siihen, ettei verottaja ensivaiheessa hyväksy vähennyksiä lainkaan. Perusteluna ei kuitenkaan ensiverotusvaiheessa ole syytä liittää mukaan erillisiä selvityksiä tai muita asiakirjoja, korkeintaan erittelyosan tilinpäätöksestä. Perustelu on parhaiten tehtävissä ilmoitettavan kuluerän otsikoinnilla. Verotusmenettelylain 10 §:ssä nimenomaisesti säädetään, että veroilmoitukseen ei liitetä tositteita, ellei Verohallinto erikseen määrää toisin.

Yleisimmät vähennettävät kulut Työhuonevähennys

Henkilö joka työskentelee kotona voi vähentää verohallituksen yleisohjeen mukaisesti ns. työhuonevähennyksen:

1. niille verovelvollisille, joille työnantaja ei ole järjestänyt työhuonetta ja jotka käyttävät työhuonetta pääansiotulonsa hankkimiseksi, kuten esimerkiksi freelancer-toimittajille; 880 euroa/vuosi vuoden 2018 verotuksessa.
2. niille verovelvollisille, jotka käyttävät työhuonetta osapäiväisesti pääansiotulonsa tai pysyväisluontoisten tai huomattavien sivutulojensa hankkimiseksi, kuten esimerkiksi eri oppilaitosten opettajille, 440 euroa/vuosi (vuonna 2018).
3. sekä niille verovelvollisille, jotka käyttävät asuntoa satunnaisten sivutulojen hankkimiseksi, 220 euroa/vuosi (2018).

Milloin molemmat aviopuolisot käyttävät osapäiväisesti pääansiotulojensa tai pysyväisluontoisten sivutulojen hankkimiseksi työhuonetta, vähennyksen määränä

pidetään yhteensä 630 euroa/vuosi (2018).

Mikäli taiteilijan työhuone on kokonaan vain työkäytössä, eikä työhuoneella ole edes yksityiskäytön mahdollisuutta - esim. työkalujen ja työtarvikkeiden suuren määrän tai esim. tilan rajoitetun käytön kuten öljyvärimaalauksen, puunveiston tms. erityisen syyn takia - voi verottaja hyväksyä myös ns. prosentuaalisen vähennyksen tekemisen. Tällöin vähennys tehdään niin, että työhuoneen/ateljeen pinta-ala suhteutetaan koko asunnon pinta-alaan ja tämä suhteellinen osuus vähennetään asunnon kokonaiskuluista (vuokra/sähkö/lämmitys). Jotta prosentuaalisen vähennyksen käyttö menisi verotuksessa läpi, tulee se perustella veroilmoituksessa erikseen ja vedota mm. yllä mainittuihin erityisiin syihin.

Esimerkki. Maalarin ateljeetyöhuoneessa maalataan öljyväreillä ja siellä säilytetään kuivuvia ja valmiita teoksia, maaleja, liuottimia ja erilaisia työvälineitä. Työhuoneella ei siten ole lainkaan yksityiskäyttöä, tai edes mahdollisuutta siihen. Työhuoneen pinta-ala on 20 neliötä ja koko asunnon pinta-ala puolestaan yhteensä 100 neliötä. Työhuoneen suhteellinen osuus (työkäytön osuus) on 20 % ($20/100=0,20$). Koko asunnon kuukausittaiset kulut (esim. vuokra ja sähkö) ovat 800 euroa kuussa. Kuukausittainen työhuonevähennys siten 20 % tästä eli 160 euroa ($800 \times 0,20$).

Työhuonevähennys vuodessa siten yhteensä 1.920 euroa (12×160).

Mikäli henkilö on vuokrannut omasta asunnosta *erillisen* työhuoneen/ateljeetilan tai esim. teosvaraston, on vuokratulo vähennyskelpoinen kokonaisuudessaan. Tässä yhteydessä myös esim. sähkö- ja lämmityskulut ovat vähennyskelpoisia kokonaisuudessaan. Tämä on todennäköisesti yleisimmin käytetty ja verotuksellisesti selkein vähennykseen oikeuttavan työhuonekustannuksen muoto, mutta vähennysoikeus koskee yhtä lailla muilla, yllä kuvatuilla järjestelyillä työhuonetta käyttäviä taiteilijoita.

Kotisivun kulut

Mikäli henkilöllä on taiteellista ansiotoimintaa varten omat kotisivut, voi ylläpitokulut vähentää kokonaisuudessaan samoin kuin kulut kotisivun luomisesta ja suunnittelusta. Myös ansiotoimintaan liittyvät matrikkelikulut internetissä (verkkomatrikkeli) vähennetään täysimääräisesti.

Mainoskulut

Omien teosten myynninedistäminen erilaisella mainonnalla oikeuttaa vähentämään kulut täysimääräisesti. Sama pätee tulonhankkimistarkoituksesta johtuviin PR - kuluihin (esim. käyntikortit). Edustuskulut menolajina voivat tulla kyseeseen ainoastaan elinkeinotoimintaa harjoittavan eli EVL:n mukaan verotettavan kohdalla, ja silloinkin niiden hyväksyminen verotuksessa vähennyskelpoisiksi on rajoitettua.

Jäsenmaksut

Taiteen alan ammattiliittojen jäsenmaksut ovat vähennyskelpoisia, samoin muiden pienempien taiteilijayhdistysten jäsenmaksut, sikäli kun voidaan katsoa, että henkilön jäsenyys liittyy omaan taiteelliseen ansiotoimintaan ja sen edistämiseen.

Puhelin- ja teleliikennekulut

Mikäli henkilöllä ei ole erillisiä liittymiä yksityiskäyttöön ja työpuheluihin, voi työkäyttöä vastaavan prosentuaalisen osuuden vähentää. Käytännössä jako tapahtuu arvioimalla työkäytön osuus kokonaiskuluista. Puhelimen ja internetin käyttö omassa työssä tulee erikseen perustella ja selvittää verottajalle. Puhelimen ja internetin työkäytön osuus vaihtelee useimmiten 30-70 prosentin välillä. Jos henkilöllä on kodin ulkopuolella oleva erillinen työhuone ja täällä erillinen puhelintai internetliittymä, voi kulut vähentää kokonaisuudessaan. Tällöin on syytä selvittää, että yksityispuheluja varten on omaliittymä.

Toimiston ja työn organisoinnin muut kulut

Työn organisoimiseen liittyvät toimiston muut kulut, kopiopapereista ja klemmareista lähtien, ovat tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneita menoja, jotka verovelvollinen saa vähentää verotuksessa. Myös silloin, kun taiteelliseen toimintaan liittyvän liiketoiminnan laatu ja laajuus edellyttää ulkopuolisen kirjanpitäjän tai tilitoimiston asiakkaaksi ryhtymistä (mm. Taiteilijan ollessa alv-velvollinen toiminnastaan), ovat tästä aiheutuvat kustannukset vähennyskelpoisia.

Teosmateriaalit

Teosmateriaalit ovat täysimääräisesti vähennyskelpoisia. Taiteenlajista riippuen saattaa olla vielä erikseen hyvä selvittää ja eritellä erilaiset materiaalikulut.

Taiteilijatarvikkeet

Taiteilijatarvikkeet vähennetään täysimääräisesti aiheutuneiden kulujen mukaan.

Työvälineet

Erilaiset taiteelliseen työhön käytettävät työvälineet vähennetään kerralla (kertapoisto) tai vuotuisina menojäännöspoistoina (vuosipoisto). Jos työvälineen todennäköinen taloudellinen käyttöaika on yli kolme vuotta, hankintameno vähennetään vuosipoistoina. Poisto tehdään työvälinekohtaisesti.

Vuosipoiston määrä on enintään 25 % verovuoden menojäännöksestä. Jos työvälineen hankintameno on enintään 1 000 euroa, voidaan todennäköisen käyttöajan katsoa olevan enintään kolme vuotta - vähennys tehdään tällöin yhdellä kerralla (ns. kertapoisto).

Esimerkki. Työkameran hinta oli 800 euroa. Määrä vähennetään kertapoistona. Videotykin hinta vuonna 2016 oli 1.500 euroa. Se vähennetään vuosipoistoina seuraavasti: vuosipoisto hankintavuoden verotuksessa $1.500 \times 25 \% = 375$ euroa. Menojäännös verovuodelle 2016 on 1.125 euroa (1.500-375). Vähennys vuonna 2017 on 281,25 (1.125 x 25 %). Menojäännös verovuodelle 2018 on 843,75 euroa jne. Kun menojäännöstä on jäljelle enää n. 500 euroa, voi loppuosan poistaa kerralla, jonka jälkeen työväline on vähennetty määrällisesti kokonaan.

Se, hyväksyykö verottaja työvälineen vähennyskelpoiseksi, riippuu siitä, miten henkilö kykenee perustelemaan sen liittymisen omaan tulohankintaan. Mikäli työvälinettä käyttää osittain yksityistarpeeseen ja osittain ansiotoimintaan, tulee tämä huomioida. Esimerkiksi tietokoneesta on verohallinnon yhtenäistämishjeessa erikseen määrätty, että 50% vähennyksen voi tehdä silloin, kun koneen työkäytöstä on (jotakin) näyttöä ja koko arvon voi vähentää, kun on näyttöä pääasiallisesta työkäytöstä. Kun työvälineen pääasiallinen käyttötarkoitus on ansiotoiminta, voi sen kuitenkin vähentää kokonaan joko vuosi- tai kertapoistoina hankintahinnasta riippuen. Esimerkiksi henkilökohtaisten laskujen maksaminen verkkopankissa ei muuta tietokoneen luonnetta työkäyttöön hankittuna.

Kehystys- ja valukulut

Kehystys- ja valukulut vähennetään täysimääräisesti aiheutuneiden kulujen mukaan.

Teoskuljetuskulut

Kuljetuskulut vähennetään täysimääräisesti aiheutuneiden kulujen mukaan.

Näyttelykulut

Galleriavuokrat, kutsukortit julisteet yms. materiaali vähennetään täysimääräisesti aiheutuneiden kulujen mukaan. Mikäli taiteilija itse vastaa näyttelyn avajaistarjoilusta, tulisi myös nämä kulut hyväksyä vähennykseksi verotuksessa, kun niiden osoittaa liittyvän omaan ansiotoimintaan taiteilijana.

Galleriaprovisiot

Galleriaprovisiot vähennetään aiheutuneiden kulujen mukaan. Yleensä galleristi antaa erillisen myyntiselvityksen, jossa sen perimä provisio on jo huomioitu ja vähennetty teosmyynnin tuloista, jolloin niitä ei erikseen tarvitse huomioida. Galleriamyynnissä käytetty alv-kanta ja sen yhteensovittaminen omaan verotukseen kannattaa kuitenkin varmistaa.

Yrittäjäeläkevakuutuskulut (YEL ja MYEL)

YEL -vakuutusmaksut sekä apurahansaajien maksamat MYEL -vakuutusmaksut vähennetään täysimääräisesti. Lisätietoa YEL -vakuutuksesta saa eri vakuutusyhtiöiltä. MYEL -vakuutuksesta lisätietoja saa Melasta (www.mela.fi).

Muut taiteelliseen työhön liittyvät vakuutuskulut

Kodista erillisen työhuoneen vakuutusmaksut vähennetään täysimääräisesti. Mikäli henkilöllä on vakuutuksia teoksille/varastolle tai esim. arvokkaille työvälineille, vähennetään nämä kulut täysimääräisesti. Jos samassa ”vakuutuspaketissa” maksetaan myös henkilön yksityisvakuutuksia, tulee kulut erotella ja vähentää vain työhön liittyvät vakuutuskulut.

Teosdokumentaatiokulut

Omien teosten dokumentointi on välttämätöntä monesta syystä. Kulut teosten dokumentoinnista vähennetään kokonaisuudessaan. Jos samalla laskulla veloitettu sekä yksityiskuvia että työkuvia, vähennetään luonnollisesti vain työkulujen osuus.

Ammattikirjallisuus

Kulut ammattikirjoista ja -lehdistä vähennetään täysimääräisesti aiheutuneiden kulujen mukaan. HS ja muut tavalliset sanoma- ja aikakauslehdet eivät ole vähennyskelpoisia.

Näyttely- ja museokäynnit

Taiteilijan on oman työnsä tueksi käytävä myös museoissa ja näyttelyissä. Kyse on vaikutteiden hausta omaan luovaan työhön. Verottaja tarkastelee niiden vähennyskelpoisuutta yksittäistapauksittain, ja ne voidaan vähentää osittain tai kokonaan, yleensä kuitenkin täysimääräisinä.

Työvaatteet

Työvaatekulujen vähentäminen on verotuksellisesti ongelmallista. Yleensä työvaatekulut/työasut tulkitaan vähennyskelvottomiksi elantomenoiksi, eli henkilön yksityiskuluiksi. Mikäli kyse on suojavaatteesta, voidaan se vähentää. Jos henkilö joutuu pesettämään tällaisia suoja-asuja, ovat myös nämä kulut vähennyskelpoisia. Vastaavasti esim. itselle ostetut ”avajaisasut” eivät yleensä ole vähennyskelpoisia. Tämä perustuu siihen, että asua *voidaan mahdollisesti* käyttää myös yksityistilaisuuksissa, jolloin kyse ei tulonhankintaan liittyvästä kulusta. Tilanne voi olla verotuksellisesti toinen, jos taiteilija *vuokraa* frakin/avajaisasun tarvitsemaansa työtilaisuuteen. Tällöin asu ei jää henkilön omistukseen, eikä sillä siten ole vastaavaa yksityiskäyttöä tai edes sen mahdollisuutta. Tässä tapauksessa vuokrauskulu tulisi hyväksyä vähennykseksi verotuksessa.

Työmatkakulut

Matkat asunnon ja varsinaisen työpaikan välillä

Jos henkilöllä on erillinen työhuone, ei asunnon ja sen välisiä kuluja vähennetä 11-lomakkeella/lisäselvityksessä, vaan esitäytetyn veroilmoituksen kohdassa ”Asunnon ja työpaikan väliset matkakulut”. Tällöin vähennykset pääsääntöisesti hyväksytään halvimman kulkuneuvon käytön mukaan laskettuna. Näihin kuluihin liittyy omavastuuosuus ja kuluvähennyksellä on myös yläraja. Vain erityistapauksessa verottaja hyväksyy vähennykseksi muun kuin halvimman julkisen kulkuneuvon käytön kyseisiin matkoihin.

Varsinaiset työmatkat

Varsinaiset työmatkakulut, kuten matkakulut materiaalin hakemisesta, näyttelyn ripustusmatkasta, neuvottelumatkasta, maalausmatkasta tms. työhön välittömästi liittyvästä matkasta vähennetään täysimääräisesti aiheutuneiden matkakulujen mukaan. Jos henkilö on käyttänyt varsinaiseen työmatkaan omaa autoa, tehdään vähennys ns. kilometrikorvauksina. Verottajan kanta ei tältä osin ole täysin vakiintunut taiteilijoiden kohdalla. Joskus verottaja on saattanut hyväksynyt taiteilijan kilometrikorvauksen laskentaperusteeksi työnantajille vahvistetun verovapaan kilometrikorvauksen määrän, toisinaan hyväksytään oman auton käytöstä työmatkoilla vain 0,24 euron (vuonna 2018) kilometrikorvaus; tällöin ei edellytetä näyttöä ajoneuvon todellisista kuluista, vaan selvitetään pelkästään työajojen kilometrimäärä. Mikäli haluaa pelata varman päälle, tekee henkilö vähennyksen alemman määrän (0,24) mukaan. Työajoista on syytä pitää erillistä ajopäiväkirjaa, johon ajotiedot merkitään ylös. Verottaja voi myös hyväksyä vuotuisen kokonaisajoon perustuvan arvion työajojen osuudesta. Tällöin on syytä seikkaperäisesti selvittää, kuinka paljon erilaista työajoa henkilölle keskimäärin ”normaalissa työviikossa” kertyy ja tehdä vähennysvaatimus tältä pohjalta koko verovuodelle.

Työajot on mahdollista vähentää myös ajoneuvon todellisten kulujen mukaan. Mikäli ajopäiväkirjaan ja kulutositteisiin perustuen voi esittää laskelman, jonka mukaan ajoneuvon kilometrikohtainen kulu on ollut enemmän kuin 24 senttiä/km, kannattaa työajot vähentää näiden ns. todellisten kilometrikohtaisten kulujen mukaan. Menetelmä on hieman työläs, sillä se edellyttää kaikkien ajoneuvon vuosikulujen/”kuittien” (bensa, huollot jne.) talteen ottamista, kaikkien ajojen kirjaamista sekä erillisen vähennyslaskelman laadintaa.

Vähentää voi myös työmatkan majoituskulut sekä kulut työmatkan johdosta lisääntyneistä elantokuluista (ks. alla).

Opintomatkat

Ns. opintomatkojen vähennyskelpoisuus on usein ongelmallista. On aivan tyypillistä, että verovelvollisen ja verottajan välillä on tulkintaeroja opintomatkan liittymisestä ansiotoimintaan.

Vähennyskelpoisuuden edellytyksenä on opintomatkan selvä liityntä taiteelliseen ansiotyöhön. Verottaja seuraa ohjetta, jonka mukaan opintomatalla on oltava ”perusteltu ja selvä yhteys” työhön. Opintomatkan kulut voidaan hyväksyä osittain tai kokonaan. Verottaja kiinnittää huomiota matka-ajan jakautumiseen työajan sekä vapaaajan kesken. Verottajan ohjeiden mukaan, jos virkistys- ja vapaa-ajan osuus on huomattava, esim. puolet, vastaava osuus matkan kustannuksista jätetään vähentämättä. Ajankäyttö tulee selvittää matkaohjelmasta tms. dokumentista. Jos kysymys on pääasiallisesti työksi katsottavasta opintomatkasta, ei vähennystä evätä osaksikaan siihen liittyvän vähäisen vapaa-ajan osuuden vuoksi.

Vähennyskelpoisia ovat matkustamiskustannukset, majoituskulut (kuten hotelliyöpyminen) ja lisääntyneet elantokustannukset. Niillä tarkoitetaan tilapäisestä matkasta aiheutuneita ruokailu-, vaatepesu ja yhteydenpito- yms. muita elantokustannuksia siltä osin kuin ne ylittävät tavanomaiset elantokustannukset. Lisääntyneet elantokulut tulisi ensisijaisesti vähentää aiheutuneiden todellisten kulujen

mukaan, mutta ne voi vähentää myös ns. päivärahavähennyksinä. Tällöin verottajalle täytyy kuitenkin pystyä selvittämään ja perustelevaan, että kyseisiä kuluja on syntynyt. Verottaja hyväksyy tällä tavalla tehdyn vähennyksen, jos se annetun selvityksen perusteella pitää todennäköisenä, että kuluja on todellisuudessa aiheutunut. Tämän ns. palkansaajan päivärahavähennysten laskentaperusteena ovat kotimaan ja ulkomaan päivärahat vahvistetaan vuosittain asetuksella.

Kotimaan osalta päivärahavähennyksen enimmäismäärät vuonna 2018 ovat yli 6 tuntia kestäneellä matkalla 19 euroa ja yli 10 tuntia kestäneellä matkalla 42 euroa. Edellytyksenä on lisäksi, että matkakohde on yli 15 kilometrin etäisyydellä joko varsinaisesta työpaikasta (esim. ateljee) tai asunnosta, riippuen siitä, kummasta matka on tehty ja yli 5 kilometrin päässä sekä varsinaisesta työpaikasta (esim. erillinen ateljee) että omasta asunnosta. Ulkomaan päivärahojen osalta vuosittaiset määrät voi tarkistaa verottajan sivuilta (www.vero.fi).

Residenssityöskentely

Residenssityöskentely(matkan) kulut ovat ammattitaiteilijalle vähennyskelpoisia. Matkakulut ja majoituskulut vähennetään täysimääräisesti. Jos residenssityömatkaan liittyy lomaa tai muuta huomattavaa vapaa-aikaa, tulee tämä huomioida vähennyksissä samaan tapaan kuin opintomatkojen yhteydessä.

Vähennyskelpoisia ovat myös matkan johdosta lisääntyneet elantokustannukset (ks. yllä opintomatkat). Koska residenssityöskentelyn aikana yleensä asutaan ns. kodinomaisissa olosuhteissa, lisääntyneinä elantokuluina vähennettävä määrä on verottajan yleisohjeen mukaisesti laskettava kuitenkin käyttäen vain puolta soveltuvan päivärahan määrästä.

Residenssityöskentelyä on hyvä selvittää verottajalle laajemminkin, esim. kertomalla, mitä eri teoksia henkilö matkan aikana toteutti - ja luonnollisesti myös selvittää se kuinka kokonaisvaltaisesti matka nimenomaan liittyi pelkästään omaan taiteelliseen työhön.

Vähennyskelvottomat kulut (elantokulut)

Tulon hankintaan tai säilyttämiseen liittymättömiä kuluja ei saa vähentää. Näin ollen tavallisia yksityiskuluja, ns. elantokuluja, ei saa vähentää verotuksessa. Elantokuluja ovat mm. asunnon vuokra sekä lasten ja kodin hoidosta aiheutuneet menot. Elantokuluina pidetään tavanomaisia vaatetusmenoja, harrastustoiminnasta aiheutuneita menoja sekä muita yksityiseen kulutukseen liittyviä menoja. Kuten aiemmin on todettu, hankinnalla voi olla sekä yksityiskäyttöä että taiteelliseen tulonhankintaan liittyvää käyttöä. Tällöin vähennys voi kohdistua vain työkäytön osuuteen. Yksityiskäytön osuus on vähennyskelvotonta elantomenoa.

Käytännön ohjeita esitetytyn veroilmoituksen täyttöön

Esitetytyn veroilmoituksen yhteydessä annettavaan taiteellisen toiminnan tuloja ja menoja koskevaan selvitykseen (lomake 11 ”Tulonhankkimistoiminta” tai muu lisäselvitys) on hyvä liittää oma selvitys siitä, että on ammattitaiteilija. Muussa tapauksessa verottaja saattaa erehtyä pitämään henkilöä harrastelijana, mikä puolestaan vaikuttaa tulonhankkimiskulujen hyväksymiseen.

CV sekä selvitys kuulumisesta johonkin taiteen alan ammattijärjestöön, kuten myös tiedot erilaisista tunnustuspalkinnoista ja näyttelyistä kannattaa liittää mukaan vasta verottajan pyynnöstä ja mahdollista lisäselvitystä tehtäessä. Myös edellisten verovuosien apurahat on hyvä mainita.

Ilmoituksen kohteena olevaa verovuotta koskevat apurahat on joka tapauksessa ilmoitettava erikseen.

Oma lisäselvitys

Veroilmoituksen liitelomakkeen 11 ("Tulonhankkimistoiminta") yksityiskohtaiset täyttöohjeet löytyvät lomakkeesta ja verottajan verkkosivuilta. Oheisessa Suomen Taiteilijaseuran ohjeessa niitä on havainnollistettu kuvataiteilijan työhön liittyvin esimerkein.

Kun veroilmoituksessa käytetään omaa lisäselvitystä eikä lomaketta, toimitaan seuraavasti. Ensin lasketaan yhteen kaikki tulot teosmyynneistä ja teosvuokrista (mahdollisia työtuloja opetuksesta tai muita palkkatuloja ei tarvitse erikseen tässä selvittää, vaan palkkatiedot ovat yleensä jo verottajan tiedossa ja henkilön tulee vain tarkistaa niiden oikeellisuus).

Erilaiset tulonhankkimiskulut eritellään kuluryhmittäin. Kunkin kuluryhmän tositteet lasketaan yhteen. Kunkin kuluryhmän kokonaissummasta vähennetään mahdollinen yksityiskäytön osuus. Kukin kuluryhmä kannattaa perustella erikseen selvittämällä ytimekkäästi se, miten hankinta liittyy taiteelliseen toimintaan. Lopuksi lasketaan yhteen kaikki kuluryhmät. Näin saadaan selville sekä toiminnan tulot että sen kokonaiskulut.

Seuraavaksi tuloista vähennetään kokonaiskulut. Jos tuloja on enemmän kuin kuluja, on erotus positiivinen. Tämä erotus siirretään esitäytetyn veroilmoituksen kansisivun kohtaan 1.4 "Muut ansiotulot". Jos tuloja on vähemmän kuin tulonhankkimiskuluja, on erotus negatiivinen. Negatiivinen erotus siirretään esitäytetyn veroilmoituksen kansisivun kohtaan 3.4 Tulonhankkimiskulut / Kulut yhteensä".

Tuloja ja kuluja ilmoitettaessa tulee huomata, että kun taiteilija on omasta toiminnastaan itse alv-verovelvollinen, ostojen ja myyntien alv-vähennyskelpoiset hinnat ilmoitetaan tässä alvittomina.

Veroilmoitusmateriaalin säilyttäminen

Kuittien/tositteiden ja muistiinpanojen säilyttäminen on taiteilijan vastuulla. Verovuoden materiaalia on säilytettävä kuusi vuotta (lakitekstissä "viisi vuotta verotuksen päättymistä seuraavan vuoden alusta"). Materiaalia ei tarvitse liittää veroilmoitukseen. Verottaja voi kuitenkin erikseen pyytää materiaalia nähtäväksi.

Verotuspäätös

Kun esitäytetty veroilmoitus on palautettu, verottaja antaa uuden verotuspäätöksen viimeistään syksyllä, mutta suurimmalla osalla päättymispäivä on jo kesäkuussa.

Halutessaan verottaja voi pyytää lisäselvitystä verotukseen vaikuttavista seikoista. Mikäli verottaja ei ensi vaiheessa ole hyväksymässä jotain kuluvähennystä, ilmoittaa se siitä yleensä erikseen ja varaa henkilölle mahdollisuuden lausua kirjallisesti asiasta. Mikäli verottaja ei tämänkään jälkeen hyväksy verovelvollisen näkemystä, voi verotuspäätöksestä tehdä oikaisuvaatimuksen. *Oikaisuvaade tehdään verotuksen vahvistuttua, eli sen jälkeen kun henkilö on saanut lopullisen kirjallisen verotuspäätöksen.* Oikaisuvaade tehdään verotuksen oikaisulautakunnalle. Sen päätöksestä voi valittaa edelleen hallinto-oikeuteen (*verovalitus*). Hallinto-oikeudesta valitetaan korkeimpaan hallinto-oikeuteen (KHO), mikäli kysymys on laadultaan sellainen, että sille myönnetään valituslupa.

Apurahat

Apurahojen perustyyppit ovat kohdeapuraha ja työskentelyapuraha. Työskentelyapurahasta käytetään joskus myös termiä "elantopapuraha". Työskentelyapuraha annetaan taiteilijalle tämän työskentelyedellytysten turvaamiseksi. Työskentelyapurahan tarkoitus on rahoittaa taitelijan tavanomaisia elantomenoja, eli se kohdistuu siten taiteilijan asumiseen, yksityisvaatteisiin, ruokaan ja vapaa-aikaan. Myös oikeuskäytännössä (ks. KHO 1983/3028 sekä KHO 2007/230) työskentelyapurahan on katsottu kohdistuvan kokonaisuudessaan henkilön elantomenoihin. Tällä on merkitystä, kun apuraha ilmoitetaan esitäytetyn veroilmoituksen yhteydessä.

Verottajan tarkastelussa on olennaista, minkä luonteiseksi myöntäjä ilmoittaa apurahan. Aina kun henkilö on saanut työskentelyapurahan, on hyvä erikseen kirjallisesti todeta, että kyse on työskentelyapurahasta ja että se on käytetty vähennyskeltvottomiin elantomenoihin. Lisäksi voi hyvin vielä mainita, ettei apurahalla ole maksettu osaksikaan niitä kuluja, joita taiteilija ilmoittaa ja vähentää taiteellisen toiminnan tulonhankkimiskuluina. Tällöin varmistetaan, että nämä aidosti vähennyskeltoiset tulonhankkimiskulut kohdistuvat taiteilijan muihin tuloihin (kuten palkkatulot tai teosmyyntitulot).

Työskentelyapurahan osalta taiteilijan ei tarvitse esittää vuokratuiteja, kauppalaskuja tms. tositteita sen selvittämiseksi, mihin apuraha on käytetty, vaan verottajalle riittää tieto siitä, että kyseessä on työskentelyapuraha. Työskentelyapurahoja ovat mm. valtion taiteilija-apurahat (1/2-5 -vuotiset), näyttökorvausapuraha sekä yksityisten säätiöiden taiteelliseen työskentelyyn myöntämät ns. vuosiapurahat.

Kohdeapurahasta on kyse, kun se on annettu tiettyyn kohteeseen, kuten esim. matkaan tai näyttelykuluihin. Tällaista apurahaa selvittäessä on syytä selvittää, miten se on käytetty myönnettyyn kohteeseensa. Jos apurahan myöntänyt taho edellyttää, että tositteet apurahan käytöstä toimitetaan sille, on hyvä ilmoittaa tämä seikka myös verottajalle. Tositteista pitää kuitenkin ottaa kopio taiteilijan omaa verotusta varten ja kuittikopiot pitää pyydettyä esittää verottajalle.

Kohdeapurahalla maksetut kulut olisi aina hyvä pitää kokonaan erillään taiteellisen toiminnan tulonhankkimiskuluista ja säilyttää kuitit/tositteet erillään. Kohdeapurahasta ei jää verotettavaa tuloa, jos se on kokonaisuudessaan käytetty tarkoitukseensa, eli henkilö voi esittää apurahan määrän verran kulutositteita. Mikäli kohdeapurahalla tehtyyn projektiin kohdistuu enemmän kuluja kuin kohdeapurahan määrä on, voi ylimenevän osuuden vähentää normaaleina tulonhankkimiskuluina.

Sekamuotoisten apurahojen eli sellaisten apurahojen, joissa taiteilijalle on samalla päätöksellä myönnetty apuraha sekä elinkustannuksiin että muihin kuluihin tulee eritellä työskentelyn ja kulujen osuus. Mikäli sitä ei ole apurahapäätöksessä myöntäjän toimesta tehty, tulee taiteilijan itse tehdä erittely, perustella asia ja kohdentaa kulut.

Apurahoja myöntävät tahot ja apurahan veronalaisuus

Tiedolla siitä, mikä taho on apurahan myöntänyt, on merkitystä apurahan verovapautta ratkaistaessa.

Julkisyhteisön myöntämät apurahat ovat kokonaan verovapaita, huolimatta siitä, kuinka suuria ne yksittäin tai yhteenlaskettuna ovat.

Yksityisen tahon myöntämä apuraha on rajoitetusti verovapaa. Tällaiset yksityiset apurahat ovat veronalaista tuloa siltä osin kuin niiden sekä julkisyhteisöiltä ja Pohjoismaiden neuvostolta saatujen stipendien, muiden apurahojen, opintorahojen ja palkintojen yhteenlaskettu määrä tulon hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuneiden menojen vähentämisen jälkeen (ns. nettomäärä) verovuonna ylittää valtion taiteilijaapurahan vuotuisen määrän. Valtion taiteilija-apurahan vuotuinen määrä vuonna 2018 on 20.461,72 euroa.

Julkisyhteisöjä ovat esimerkiksi valtiot, kunnat, Pohjoismaiden neuvosto, läänien taidetoimikunnat, valtion tieteelliset toimikunnat, kuntayhtymät, Taiteen edistämiskeskus, evankelisluterilainen ja ortodoksinen kirkko, KELA ja Suomen Pankki. Huomattava on, että ulkomainen valtio tai ulkomainen julkisyhteisö ei ole tuloverolain tarkoittama julkisyhteisö, jonka myöntämä apuraha olisi aina verovapaa.

Apurahoja myöntäviä yksityisiä tahoja ovat esimerkiksi Suomen Kulttuurirahasto, Alfred Kordelinin säätiö, Svenska Kulturfonden, Oscar Öflunds Stiftelse tai muut yksityiset säätiöt ja yhdistykset. Myös valtion yliopistot ja korkeakoulut luetaan yksityisiin tahoihin.

Julkisen tai yksityisen tahon myöntämää kohdeapuraha ei huomioida laskettaessa apurahoja yhteen veronalaisuuden määrittämiseksi, mikäli kohdeapuraha vastaan on esittää siihen kohdistuvia menoja koko apurahan määrän verran.

Apurahojen ilmoittaminen

Apurahat - kuten myös stipendit ja tunnustuspalkinnot - tulee aina erikseen ilmoittaa esitäytetyn veroilmoituksen yhteydessä erillisessä 10 -lomakkeella ja samalla selvittää verottajalle kirjallisesti, minkälaisesta apurahasta on kyse. Mikäli apuraha ei lainkaan ilmoiteta, saattaa verottaja käsitellä sitä verotuksessa epäedullisesti paremman tiedon puuttuessa. Tällöin verovapaa apuraha voi mennä verolle tai apurahaan voidaan kohdistaa tulonhankkimiskuluja perusteettomasti.

Vuoden 2018 osalta apuraha tulee vielä ilmoittaa sinä verovuonna, jona se on ollut nostettavissa. Apuraha on sen verovuoden tuloa, jona sen olisi voinut nostaa, ei siis sen, jolloin henkilö on todellisuudessa sen noston. *Vuodelta 2019 toimitettavasta verotuksesta alkaen* apurahat ovat muutetun TVL 82 §:n 2 momentin mukaan sen verovuoden tuloa, jona ne maksetaan.

Joskus apuraha on myönnetty niin, ettei siihen kohdistuvia menoja voida selvittää ja vähentää vasta kuin tulevaisuudessa. Verottajan ohjeistuksen mukaan apurahan ilmoittamisessa voidaan tällöin tehdä kustannusvarauksia verovelvollisen antaman selvityksen perusteella. Oikeustila erilaisten apurahasta tehtävien kuluvarausten suhteen on kuitenkin epäselvä.

Esimerkki. Taiteilija on saanut ja nostonut 5.000 euron kohdeapurahan tulevaa näyttelyä varten lokakuussa 2018, mutta näyttely on vasta toukokuussa 2019. Osa kuluista (2000 €) aiheutuu jo marraskuussa 2018, kun hän maksaa osan ennakon galleriavuokrasta ja kutsukortit, mutta loppuosa (3000 €) käytetään vasta verovuoden 2019 puolella. Taiteilija ilmoittaa vuoden 2018 veroilmoituksen yhteydessä mainitusta 5000 € apurahasta sekä siitä, että hän on käyttänyt apurahasta 2000 € verovuonna 2018. Samalla hän ilmoittaa tekevänsä kuluvarauksen siten, että 3000 € loppuosa apurahasta käytetään galleriavuokran loppuosaan ja avajaiskuluihin, jotka tulevat maksettavaksi vasta toukokuussa 2019. Verovuoden 2019 veroilmoituksessa (joka tehdään keväällä 2020) taiteilija mainitsee edellisen vuoden veroilmoituksessa tehdystä kuluvarauksesta ja selvittää, että hän on toiminut sen mukaisesti.

Lomakkeessa 10 on erikseen kohdat verollisten ja verovapaiden apurahojen ilmoittamiseen verottajalle. Jos käytetään omaa lisäselvitystä, on julkisyhteisöltä ja yksityisiltä tahoilta saadut apurahat eroteltava. Lomakkeelta tai lisäselvityksestä tulee käydä ilmi, mihin mikäkin apuraha on käytetty. Kun kyse on työskentelyapurahasta, on hyvä selvittää, että se on käytetty vähennyskeltottomiin elantomenoihin. Jos kyse on kohdeapurahasta, tulee apurahan määrästä vähentää siihen kohdistuvat kulut ja verottajalle ilmoitetaan erotuksen määrä. Jos apuraha on käytetty kokonaan kohteeseensa, selvitä se.

Ulkomaiselta maksajalta saadut apurahat ilmoitetaan lomakkeella 16 A ("Selvitys ulkomaantuloista, ansiotulot")

Apurahalla työskentelyä koskeva työeläkevakuuttaminen

Apurahalla työskentely on vuodesta 2009 lukien saatettu eläketurvan piiriin. Apurahansaajan tulee *itse* huolehtia MYEL -vakuutuksesta, kun hänelle on Suomesta myönnetty apuraha, jonka turvin hän työskentelee Suomessa yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta. Vakuutuslaitokseen voi ja kannattaakin olla yhteydessä selvittääkseen omaan apurahaan liittyvän vakuutusvelvollisuuden www.mela.fi

Muuta huomioitavaa

Kaikki apurahan nimellä maksetut suoritukset eivät ole TVL:n tarkoittamia aitoja apurahoja. Jotta kyse olisi aidosta TVL:n tarkoittamasta apurahasta, tulee sen olla annettu taiteen harjoittamista varten. Apurahan nimellä maksettu suoritus ei aina ole aito apuraha, jolloin sitä verotetaan täysimääräisesti. Apurahan veronalaisuus ratkaistaan tapausittain. Verottajan ohjeistuksen mukaan tässä harkinnassa kiinnitetään huomiota mm. siihen, kuka on apurahan myöntäjä, onko apuraha ollut yleisesti haussa, onko apuraha itse asiassa vastike tehdystä työstä, mitä selvityksiä apurahan hakijan on täytynyt esittää, onko apurahan myöntäjä yleishyödyllinen yhteisö vai yritys. Vakiintuneiden apurahatyypin

kuten valtion taiteilijaapurahojen ja näyttökorvausapurahojen sekä suurimpien säätiöiden myöntämien työskentely- ja kohdeapurahojen kohdalla tällaista tilannetta voi pitää hyvin epätodennäköisenä. Asian ennakoimiseksi kuitenkin myös taiteilijan itsensä on syytä kiinnittää huomiota olosuhteisiin, joissa apurahamyönnetään.

Arvonlisäverovelvollisuudesta

Mikäli taiteilijan teosmyyntitulot ylittävät 10.000 euroa, on hän myynneistään arvonlisäverovelvollinen. Tällöin henkilön tulee myös ilmoittautua arvonlisäverovelvolliseksi. Jos myynnin määrä on pienempi kuin 10.000 euroa vuodessa, ei toiminnassa tule huomioida arvonlisäveroa. Myynnin määrä lasketaan ilman kuluja tai muita vähennyksiä.

Taiteilijan on etukäteen itse arvioitava, ylittääkö hänen verovuoden myyntinsä 10.000 euron rajan vai ei. Jos hän arvioi rajan ylittyvän, hänen tulee antaa verohallinnolle perustamisilmoitus oma-aloitteisesti. Perustamisilmoituksia on saatavana internetosoitteesta www.ytj.fi sekä verohallinnon toimipisteistä ja TE-keskuksista. Jos henkilö on arvioinut tilikauden teosmyyntinsä jäävän alle 10.000 euron rajan, mutta myynti ylittääkin sen, on vero silti suoritettava koko tilikauden myynnistä. Kun taiteilija havaitsee, että raja ylittyy, hänen tulee antaa perustamisilmoitus.

Henkilö voi hakeutua toiminnastaan arvonlisäverovelvolliseksi, vaikkei vuotuinen myyntiraja täytykään.

Arvonlisäverovelvollisuus merkitsee, että taiteilijan tulee jättää paitsi esitäytetty veroilmoitus liitteineen myös siitä erillinen arvonlisäveroilmoitus. Lisätietoa arvonlisäverotuksesta saat verottajan kotisivuilta (www.vero.fi).

Monilla taiteilijoilla, joilla omaan taiteelliseen työhön liittyy paljon erilaisia pienhankintoja, arvonlisäverovelvollisuus merkitsee varsin merkittävää paperityön lisääntymistä. Tällöin harkittavaksi voi puhtaasti ajankäytöllisistä syistä tulla hakeutuminen jonkun tilitoimiston asiakkaaksi. Arvonlisäverotus monine poikkeuksineen (ns. alarajahuojennus, vähennysoikeuden rajoitukset jne.) on varsin monimutkainen kokonaisuus. Kun henkilön liikevaihto pysyvästi ylittää 10.000 euron vuotuisen määrän - ja arvonlisäverovelvollisuus tulee kiinteäksi osaksi omaa taiteellista toimintaa - on suositeltavaa kääntyä asiassa tilitoimiston puoleen.

Helsingissä 6.5.2014

Henri Nieminen, asianajaja, varatuomari, Espoo

Päivitetty huhtikuussa 2018, Anna Kuusi, lakimies/STS

Päivitetty tammikuussa 2019 Aura Lehtonen, lakimies/STS